

Кәсіптік стандарт: «Кинофильмдерді, бейнелерді және телевизиялық бағдарламаларды дайындаудың өндірістік кезеңі»

1-ші тарау. Жалпы ережелер

1. Кәсіптік стандарттың қолдану аясы:

2. Осы кәсіптік стандартта мынадай терминдер, анықтамалар мен қысқартулар қолданылады:

1) Аудиовизуалды жұмыс – тиісті техникалық құрылғылардың көмегімен көру және есту (дыбыспен сүйемелдеу жағдайында) қабылдауға арналған, өзара байланысты кадрлардың немесе кескіндердің (оларды дыбыспен сүйемелдеумен немесе сүйемелдеусіз) тіркелген сериясынан тұратын туынды. Аудиовизуалды туындыларға кинематографиялық туындылар және кинематографияға ұқсас құралдармен көрсетілген барлық туындылар (теле - және бейнефильмдер, диафильмдер мен слайдфильмдер және сол сияқтылар), олардың бастапқы немесе кейінгі Бекітілу тәсіліне қарамастан жатады.

2) Клише – басып шығару үшін металл, ағаш немесе тас тақтада жасалған сурет, сурет (керісінше).

3) Ақпараттық-коммуникациялық технологиялар (АКТ) – электрондық ақпараттық ресурстармен жұмыс істеу әдістерінің және аппараттық-бағдарламалық кешенді және телекоммуникация желісін қолдана отырып жүзеге асырылатын ақпараттық өзара іс-қимыл әдістерінің жиынтығы.

4) Соқыр теру әдісі – теру техникасы "соқыр", яғни барлық (немесе көп) саусақтарды пайдаланып, баспа машинкасының немесе пернетақта пернелеріне қарамай.

5) Субтитрлер – түпнұсқа тіліндегі бейнероликтің мәтіндік сүйемелдеуі немесе аударма, дубляж және кейде толықтырушы, мысалы, есту қабілеті бұзылған көрермендер үшін кинофильмнің немесе телешоудың дыбыстық трегі.

6) Субтитры – бейнероликке, фильмге, түпнұсқа тілдегі телешоуларға мәтіндік сүйемелдеу қосу немесе аударма, дубляж және (немесе) көріністердегі диалогтар мен әрекеттерді толықтыру процесі.

7) Фильм көшірмесі – фильмнің түпнұсқалық негативтен немесе дубльдік негативтен позитивті фильмге басылған көшірмесі.

8) Ретуш – тозған элементтерді түзету, қалпына келтіру мақсатында фотографиялық басып шығаруда, негативте немесе диапозитивте, сондай-ақ басып шығарудың барлық түрлерінің таңбаларында суреттерді өңдеу.

3. Осы кәсіптік стандартта мынадай қысқартулар қолданылады

1) –

2-ші тарау. Кәсіптік стандарттың паспорты

4. Название профессионального стандарта: Кинофильмдерді, бейнелерді және телевизиялық бағдарламаларды дайындаудың өндірістік кезеңі

5. Кәсіптік стандарттың коды: J59110020

6. ЭҚЖЖ секциясын, бөлімін, тобын, сыныбын және кіші сыныбын көрсету:

J Ақпарат және байланыс

59 Кино-, бейнефильмдер және телевизиялық бағдарламалар, дыбыс жазбалар және музыкалық шығармаларды шығару саласындағы қызмет

59.1 Кино, бейнефильмдер және телевизиялық бағдарламаларды шығару бойынша қызмет

59.11 Кино, бейнефильмдер және телевизиялық бағдарламаларды шығару бойынша қызмет

59.11.0 Кино, бейнефильмдер және телевизиялық бағдарламаларды шығару бойынша қызмет

7. Краткое описание профессионального стандарта: Кинофильмдерді, бейнелерді және телебағдарламаларды өндіруден кейінгі кезең бейнематериалдарды жасау және өңдеу, монтаждау, субтитрлер жасау сияқты постөндірістік қызметті қамтиды. Осы Стандартта сипатталған барлық мамандықтарға мынадай білім талаптары қолданылады: еңбекті қорғау, қауіпсіздік техникасы, өндірістік санитария және өрттен қорғау ережелері мен нормалары, Құжаттамалық қамтамасыз ету және іскерлік хат алмасу ережелері, Іскерлік қатынастар этикасы, мемлекеттік және орыс тілдерінде сауатты ауызша және жазбаша сөйлеу, кеңсе бағдарламалық қамтамасыз етуді пайдалану.

8. Кәсіптер карточкаларының тізімі:

1) Субтитрларды дайындаушы - 5 уровень ОРК

2) Тарату монтажері - 5 уровень ОРК

3) Телеоператор - 6 уровень ОРК

3-ші тарау. Кәсіптер карточкалары

9. Кәсіптің карточкасы «Субтитрларды дайындаушы»:

Топтың коды:

3521-3

Қызмет атауының коды:	3521-3-002		
Кәсіптің атауы:	Субтитрларды дайындаушы		
СБШ бойынша біліктілік деңгейі:	5		
подуровень квалификации по ОРК:			
БТБА, БА, үлгілік біліктілік сипаттамалары бойынша біліктілік деңгейі:	58-шығарылым. "Жұмыстар мен жұмысшы кәсіптерінің бірыңғай тарифтік-біліктілік анықтамалығын (58 -шығарылым) бекіту туралы" 2021 жылғы 12 қазандағы № 373 Қазақстан Республикасы Еңбек және халықты әлеуметтік қорғау министрінің бұйрығы. Қазақстан Республикасының Әділет министрлігінде 2021 жылғы 15 қазанда № 24767 болып тіркелді. 17. Субтитр жасаушы 33. Субтитр ретушері		
Кәсіптік білім деңгейі:	Білім деңгейі: орта білімнен кейінгі (қолданбалы бакалавриат)	Мамандық: Аударма ісі (түрлері бойынша)	Біліктілік:
Жұмыс тәжірибесіне қойылатын талаптар:			
Формалды емес және информалы біліммен байланыс:			
Кәсіптің басқа ықтимал атаулары:	3521-3-006 - Субтитр өңдеуші		
Қызметтің негізгі мақсаты:	Аудиовизуалды туынды үшін субтитрлер дайындау және синхрондауды қамтамасыз ету бойынша жұмыстарды орындау.		
Еңбек функциялардың сипаттамасы			
Еңбек функцияларының тізбесі:	Міндетті еңбек функциялары:	1. Сандық түрде субтитрлер жасау 2. Субтитрлерді сандық түрде өңдеу 3. Субтитрлерді дайындау бойынша жұмыстарды орындау 4. Субтитрлік бедерлерді техникалық ретуштеу және түзету	
	Қосымша еңбек функциялары:		
Еңбек функциясы 1: Сандық түрде субтитрлер жасау	Дағды 1: Сахна сипаттамасы және аудиовизуалды туындының диалогтарын транскрипциялау	Машықтар:	1. Кеңістіктік элементтің, дыбыстардың және диалогтардың сипаттамасы. 2. Субтитрлеу үшін мәтінді белгілеу және дайындау. 3. Соқыр теру әдісін меңгеру.
		Білімдер:	1. Транскрипция әдістері. 2. Кредиттер мен субтитрлерді құруға арналған бағдарламалық жасақтама. 3. Соқыр теру әдісі.
	Дағдыны тану мүмкіндігі:	-	
	Дағды 2: Шет тілдеріне аудару	Машықтар:	1. Көрсетілген ақпаратты түсінуін қамтамасыз ету. 2. Сценарийдің стилистикалық дизайны. 3. Аударма тілінде толыққанды көркем мәтін құру. 4. Емле және грамматика ережелерін қолдану. 5. Шығарманың өзіндік дизайнын, стилі мен сипаттамаларын сақтау.
Білімдер:		1. Орфография, тіл грамматикасы. 2. Арнайы компьютерлік бағдарламалар мен процестердің жұмыс принципі.	
Дағдыны тану мүмкіндігі:		-	

	<p>Дағды 3: Субтитрлерді аудио-визуалды шығарманың дыбысымен, суреттерімен және диалогымен синхрондау</p>	<p>Машықтар:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Бейнеге субтитр қою. 2. Субтитр жасау бағдарламалық жасақтамасын қолдану. 3. Сапаны бағалау және бақылау. <p>Білімдер:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Субтитрлерді рәсімдеу стандарттары мен талаптары. 2. Кредиттер мен субтитрлерді құруға арналған бағдарламалық жасақтама. 3. Мультимедиялық жүйелер.
	Дағдыны тану мүмкіндігі:	-
	Еңбек функциясы 2: Субтитрлерді сандық түрде өңдеу	<p>Дағды 1: Дайын субтитрлерді тексеру</p>
Дағдыны тану мүмкіндігі:	-	
	<p>Дағды 2: Дайын субтитр парақтарын субтитр форматына түзету және түрлендіру</p>	<p>Машықтар:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Тиісті ақпарат көздеріне жүгіну. 2. Субтитр форматтарын түрлендіру үшін файлдарды құру. 3. Деректерді бір форматтан екіншісіне түрлендіру үшін арнайы бағдарламалық жасақтаманы пайдалану. <p>Білімдер:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Субтитрлерді рәсімдеу стандарттары мен талаптары. 2. Субтитр форматтары мен контейнерлері. 3. Субтитрлерді шығару процесі.
	Дағдыны тану мүмкіндігі:	-
	Еңбек функциясы 3: Субтитрлерді дайындау бойынша жұмыстарды орындау	<p>Дағды 1: Мырыш пластиналарына субтитр нөмірлерін қолдану бойынша жұмыстарды орындау</p>
Дағдыны тану мүмкіндігі:	-	
	<p>Дағды 2: Әртүрлі металдардан субтитрлер клише жасау бойынша жұмыстарды орындау</p>	<p>Машықтар:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Пластиналарды жолақтарға кесу және субтитрлеу үшін клишелер. 2. Каллиграфияға сәйкес клишелерді жинақтау. 3. Кесу машиналарында жұмыс. 4. Клишелерді бөліктерге бөлу.

		<p>Білімдер:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Өртүрлі жүйелердің кесу станоктарының құрылысы және жұмыс принципі. 2. Фильм көшірмелері мен қос субтитрлі фильм көшірмелерін субтитрлеуге арналған клишелердің геометриялық өлшемдері. 3. Клише жасау үшін қолданылатын металдардың қасиеттері.
	Дағдыны тану мүмкіндігі:	-
	Дағды 3: Клишені жасау үшін субтитрлік түпнұсқаларды металға негативтен көшіру	<p>Машықтар:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Түсіру және көшіру режимін таңдау. 2. Жазбаларды дайындау, дайындау. <p>Білімдер:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Субтитрлерді металдарға көшіру технологиясы. 2. Өр түрлі жүйелердің фотокөшірме жабдықтарының құрылымы мен жұмыс принципі. 3. Металдардың қасиеттері. 4. Өр түрлі өлшемдегі клишелерді бақылау әдістері.
	Дағдыны тану мүмкіндігі:	-
	Дағды 4: Субтитрлік түпнұсқаларды монтаждау және негативтерді жасау үшін оларды суретке түсіру	<p>Машықтар:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Түсірілген және көшірілген Материалдарды өңдеу. 2. Жазбаларды дайындау, дайындау. 3. Теріс өңдеу. 4. Электролит жасау және ванналарды толтыру. <p>Білімдер:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Жарықты орнату принципі. 2. Суретке түсіру және көшіру режимінің анықтамалары. 3. Электролиттік ваннаның құрылғысы. 4. Электролиттің құрамы мен рецептурасы.
	Дағдыны тану мүмкіндігі:	-
Еңбек функциясы 4: Субтитрлік бедерлерді техникалық ретуштеу және түзету	Дағды 1: Субтитрлік бедерлерді қайта өңдеу	<p>Машықтар:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Субтитрлерді өңдеу әдістерін қолдану. 2. Өр түрлі гарнитуралардың, алфавиттердің қаріптерін сызу. 3. Мәтінді белгілеу. <p>Білімдер:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Субтитрлік бедерлерді алу принципі. 2. Ретуш техникасы және ретуш үшін қолданылатын құралды пайдалану ережелері, латын және ұлттық алфавиттер. 3. Қаріп стандарттары. 4. Түзету белгілерінің стандарттары. 5. Қаріп фотосуретінің негіздері. 6. Субтитрлері бар фильм көшірмелерін басып шығарудың техникалық шарттары. 7. Өңдеу әдістері мен процедуралары.
	Дағдыны тану мүмкіндігі:	-
	Дағды 2: Субтитрлік бедерлерді ресімдеу	<p>Машықтар:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Мәтінді белгілеу. 2. Субтитрлер жиынтығы. 3. Сапаны бақылау. 4. Бақылау, барлық тиісті көздерден ақпарат алу.

		Білімдер:	
		1. Түпнұсқалардың мәтіндерін белгілеудің техникалық ережелері. 2. Субтитрлерді теру ережелері. 3. Қаріп фотосуретінің негіздері. 4. Анықтамалық әдебиеттер мен сөздіктерді пайдалану ережелері. 5. Тексеру әдістері мен процедуралары.	
	Дағдыны тану мүмкіндігі:	-	
Жеке құзыреттерге қойылатын талаптар:	Жауапкершілік Бастамашылық Сыни ойлау Шығармашылық Тиімділік Икемділік Өзін-өзі дамыту Зейін Орындаушылық		
Техникалық регламенттер мен ұлттық стандарттардың тізімі:			
СБШ -нің ішіндегі басқа кәсіптермен байланыс:	СБШ-нің деңгейі:	Кәсіптің атауы:	
	5	Түзеткіш	
	5	Хабар тарату монтажері	
	6	Мәтін құрастырушы	
10. Кәсіптің карточкасы «Тарату монтажері»:			
Топтың коды:	3521-3		
Қызмет атауының коды:	3521-3-004		
Кәсіптің атауы:	Тарату монтажері		
СБШ бойынша біліктілік деңгейі:	5		
подуровень квалификации по ОРК:			
БТБА, БА, үлгілік біліктілік сипаттамалары бойынша біліктілік деңгейі:	58-шығарылым. "Жұмыстар мен жұмысшы кәсіптерінің бірыңғай тарифтік-біліктілік анықтамалығын (58 -шығарылым) бекіту туралы" 2021 жылғы 12 қазандағы № 373 Қазақстан Республикасы Еңбек және халықты әлеуметтік қорғау министрінің бұйрығы. Қазақстан Республикасының Әділет министрлігінде 2021 жылғы 15 қазанда № 24767 болып тіркелді. 17. Субтитр жасаушы 33. Субтитр ретушері		
Кәсіптік білім деңгейі:	Білім деңгейі: орта білімнен кейінгі (қолданбалы бакалавриат)	Мамандық: Аударма ісі (түрлері бойынша)	Біліктілік:
Жұмыс тәжірибесіне қойылатын талаптар:			
Формалды емес және информалы біліммен байланыс:			
Кәсіптің басқа ықтимал атаулары:	3521-3-003 - Монтажер (орта біліктіліктегі) 3521-3-005 - Бейнелерді монтаждаушы 3521-3-001 - Дыбыс көркемдеуші		
Қызметтің негізгі мақсаты:	Аудиовизуалды туынды үшін субтитрлер дайындау және синхрондауды қамтамасыз ету бойынша жұмыстарды орындау.		
Еңбек функциялардың сипаттамасы			
Еңбек функцияларының тізбесі:	Міндетті еңбек функциялары:	1. Сандық түрде субтитрлер жасау 2. Субтитрлерді сандық түрде өңдеу 3. Субтитрлерді дайындау бойынша жұмыстарды орындау 4. Техникалық ретуш және субтитрлерді түзету	
	Қосымша еңбек функциялары:		
Еңбек функциясы 1:			

Сандық түрде субтитрлер жасау	Дағды 1: Сахна сипаттамасы және аудиовизуалды туындының диалогтарын транскрипциялау	Машықтар: 1. Кеңістіктік элементтің, дыбыстардың және диалогтардың сипаттамасы. 2. Субтитрлеу үшін мәтінді белгілеу және дайындау. 3. Соқыр теру әдісін меңгеру.
		Білімдер: 1. Транскрипция әдістері. 2. Кредиттер мен субтитрлерді құруға арналған бағдарламалық жасақтама. 3. Соқыр теру әдісі.
	Дағдыны тану мүмкіндігі:	-
	Дағды 2: Шет тілдеріне аудару	Машықтар: 1. Көрерменнің ақпаратты түсінуін қамтамасыз ету. 2. Сценарийдің стилистикалық дизайны. 3. Аударма тілінде толыққанды көркем мәтін құру. 4. Емле және грамматика ережелерін қолдану. 5. Шығарманың өзіндік дизайнын, стилі мен сипаттамаларын сақтау.
		Білімдер: 1. Орфография, тіл грамматикасы. 2. Арнайы компьютерлік бағдарламалар мен процестердің жұмыс принципі.
	Дағдыны тану мүмкіндігі:	-
	Дағды 3: Субтитрлерді аудио-визуалды шығарманың дыбысымен, суреттерімен және диалогымен синхрондау	Машықтар: 1. Наложение субтитров на видео. 2. Применение программного обеспечения для создания субтитров. 3. Оценка и контроль качества. 1. наложение субтитров на видео. 2. использование программного обеспечения для создания субтитров. 3. оценка и контроль качества.
		Білімдер: 1. Субтитрлерді рәсімдеу стандарттары мен талаптары. 2. Кредиттер мен субтитрлерді құруға арналған бағдарламалық жасақтама. 3. Мультимедиялық жүйелер.
	Дағдыны тану мүмкіндігі:	-
Еңбек функциясы 2: Субтитрлерді сандық түрде өңдеу	Дағды 1: Дайын субтитрлерді тексеру	Машықтар: 1. Аударылған материалды қайта қарау және редакциялау. 2. Бейнеге қатысты мәтінді белгілеу мен орналастыруды бақылау. 3. Стандарт пен талаптарға сәйкестігін тексеру. 4. Емле мен тыныс белгілерін тексеру. 5. Сөйлеуді тану.
		Білімдер: 1. Субтитрлерді рәсімдеу стандарттары мен талаптары.
	Дағдыны тану мүмкіндігі:	-
	Дағды 2: Дайын субтитр парақтарын субтитр форматына түзету және түрлендіру	Машықтар: 1. Тиісті ақпарат көздеріне жүгіну. 2. Субтитр форматтарын түрлендіру үшін файлдарды құру. 3. Деректерді бір форматтан екіншісіне түрлендіру үшін арнайы бағдарламалық жасақтаманы пайдалану.

		<p>Білімдер:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Субтитрлерді рәсімдеу стандарттары мен талаптары. 2. Субтитр форматтары мен контейнерлері. 3. Субтитрлерді шығару процесі.
	Дағдыны тану мүмкіндігі:	-
Еңбек функциясы 3: Субтитрлерді дайындау бойынша жұмыстарды орындау	Дағды 1: Мырыш пластиналарына субтитр нөмірлерін қолдану бойынша жұмыстарды орындау	<p>Машықтар:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Пластиналарды жолақтарға кесу және субтитрлеу үшін клишелер. 2. Каллиграфияға сәйкес мырыш пластиналарына субтитр нөмірлерін салу. <p>Білімдер:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Мырыштың әртүрлі маркаларының қасиеттері. 2. Кескіш станоктардың құрылғысы. 3. Субтитрге арналған клишелердің геометриялық өлшемдері. 4. Мәтінді клишеге орналастыру ережелері.
	Дағдыны тану мүмкіндігі:	-
	Дағды 2: Әртүрлі металдардан субтитрлер клише жасау бойынша жұмыстарды орындау	<p>Машықтар:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Пластиналарды жолақтарға кесу және субтитрлеу үшін клишелер. 2. Каллиграфияға сәйкес клишелерді жинақтау. 3. Кесу машиналарында жұмыс. 4. Клишелерді бөліктерге бөлу. <p>Білімдер:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Әртүрлі жүйелердің кесу станоктарының құрылысы және жұмыс принципі. 2. Фильм көшірмелері мен қос субтитрлі фильм көшірмелерін субтитрлеуге арналған клишелердің геометриялық өлшемдері. 3. Клише жасау үшін қолданылатын металдардың қасиеттері.
	Дағдыны тану мүмкіндігі:	-
	Дағды 3: Клишені жасау үшін субтитрлік түпнұсқаларды металға негативтен көшіру	<p>Машықтар:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Түсіру және көшіру режимін таңдау. 2. Жазбаларды дайындау, дайындау. <p>Білімдер:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Субтитрлерді металдарға көшіру технологиясы. 2. Әр түрлі жүйелердің фотокөшірме жабдықтарының құрылымы мен жұмыс принципі. 3. Металдардың қасиеттері. 4. Әр түрлі өлшемдегі клишелерді бақылау әдістері.
	Дағдыны тану мүмкіндігі:	-
	Дағды 4: Субтитрлік түпнұсқаларды монтаждау және негативтерді жасау үшін оларды суретке түсіру	<p>Машықтар:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Түсірілген және көшірілген Материалдарды өңдеу. 2. Жазбаларды дайындау, дайындау. 3. Теріс өңдеу. 4. Электролит жасау және ванналарды толтыру. <p>Білімдер:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Жарықты орнату принципі. 2. Суретке түсіру және көшіру режимінің анықтамалары. 3. Электролиттік ваннаның құрылғысы. 4. Электролиттің құрамы мен рецептурасы.
	Дағдыны тану мүмкіндігі:	-

Еңбек функциясы 4: Техникалық ретуш және субтитрлерді түзету	Дағды 1: Субтитрлік бедерлерді қайта өңдеу	Машықтар: 1. Субтитрлерді өңдеу әдістерін қолдану. 2. Әр түрлі гарнитуралардың, алфавиттердің қаріптерін сызу. 3. Мәтінді белгілеу.
		Білімдер: 1. Субтитрлік бедерлерді алу принципі. 2. Ретуш техникасы және ретуш үшін қолданылатын құралды пайдалану ережелері, латын және ұлттық алфавиттер. 3. Қаріп стандарттары. 4. Түзету белгілерінің стандарттары. 5. Қаріп фотосуретінің негіздері. 6. Субтитрлері бар фильм көшірмелерін басып шығарудың техникалық шарттары. 7. Өңдеу әдістері мен процедуралары.
	Дағдыны тану мүмкіндігі:	-
	Дағды 2: Субтитрлік бедерлерді ресімдеу	Машықтар: 1. Мәтінді белгілеу. 2. Субтитрлер жиынтығы. 3. Сапаны бақылау. 4. Бақылау, барлық тиісті көздерден ақпарат алу.
	Білімдер: 1. Түпнұсқалардың мәтіндерін белгілеудің техникалық ережелері. 2. Субтитрлерді теру ережелері. 3. Қаріп фотосуретінің негіздері. 4. Анықтамалық әдебиеттер мен сөздіктерді пайдалану ережелері. 5. Тексеру әдістері мен процедуралары.	
	Дағдыны тану мүмкіндігі:	-
Жеке құзыреттерге қойылатын талаптар:	Жауапкершілік Бастамашылық Сыни ойлау Шығармашылық Тиімділік Икемділік Өзін-өзі дамыту Зейін Орындаушылық	
Техникалық регламенттер мен ұлттық стандарттардың тізімі:		
СБШ -нің ішіндегі басқа кәсіптермен байланыс:	СБШ-нің деңгейі:	Кәсіптің атауы:
	5	Түзеткіш
	5	Хабар тарату монтажері
	6	Мәтін құрастырушы
11. Кәсіптің карточкасы «Телеоператор»:		
Топтың коды:	3521-2	
Қызмет атауының коды:	3521-2-008	
Кәсіптің атауы:	Телеоператор	
СБШ бойынша біліктілік деңгейі:	6	
подуровень квалификации по ОРК:		
БТБА, БА, үлгілік біліктілік сипаттамалары бойынша біліктілік деңгейі:		

Кәсіптік білім деңгейі:	Білім деңгейі: жоғары білім (бакалавриат, маман дәрежесі, ординатура)	Мамандық: -	Біліктілік: -
Жұмыс тәжірибесіне қойылатын талаптар:			
Формалды емес және информалы біліммен байланыс:			
Кәсіптің басқа ықтимал атаулары:	3521-2-002 - Видеооператор 3521-2-005 - Тележурналистика жиынтығының операторы		
Қызметтің негізгі мақсаты:	Бұқаралық ақпарат құралдарының көмегімен таратуға арналған материалдарды бейнетүсіруді жүргізу және қамтамасыз ету		
Еңбек функциялардың сипаттамасы			
Еңбек функцияларының тізбесі:	Міндетті еңбек функциялары:	1. Қажет болған жағдайда қоюшы-оператордың функцияларын орындай отырып, павильонда (журналистпен бірге шығуда) бейнетүсірілім 2. Телебағдарламалар мен өзге де көрнекі туындылар өндірісін ұйымдастыру 3. Жасалған материалдың дыбысы бойынша жұмыс 4. Операторлық техниканың көмегімен қойылым бағдарламаларын дайындау мен құрудың Өндірістік процесін жүзеге асыру 5. Студияны тікелей эфирге немесе бейне инженерлермен бірге жазуға дайындау	
	Қосымша еңбек функциялары:		
Еңбек функциясы 1: Қажет болған жағдайда қоюшы-оператордың функцияларын орындай отырып, павильонда (журналистпен бірге шығуда) бейнетүсірілім	Дағды 1: Авторлық, коммерциялық, жаңалықтар, концерттік және басқа да бағдарламаларды тікелей эфирде және қажетті аппаратураны пайдалана отырып және теледидарда немесе онлайн БАҚ-та қойылатын талаптарға сәйкес жазу үшін түсіру	Машықтар:	
		<ol style="list-style-type: none"> 1. Жақтау композициясының әдістерін және жарық шешімін қолданыңыз. 2. Түсіру техникасымен, жарық техникасымен және оптикалық аксессуарлармен, соның ішінде әртүрлі климаттық жағдайларда жұмыс істеу. 3. Барлық қажетті камералардың орындарын анықтаңыз. 4. Экспозиция мен фокустық қашықтықты реттеңіз. 5. Дұрыс композицияны таңдаңыз. 6. Әр кадрдың басында және соңында статикалық ысырма жылдамдығы. 7. Қажетті екпін жасай отырып, кадрды қажетті уақытта тоқтата тұру. 8. Жақыннан жұмыс. 9. Түсірілім алаңында режиссерлік немесе журналистік дизайнның операторлық жабдықтарын жүзеге асыру. 10. Қажетті көркемдік әсерлерге қол жеткізу үшін техникалық құралдарды пайдалану. 11. Радио және теледидар бағдарламалары үшін тарату және хабар тарату жүйелері мен спутниктік жүйелерді басқару. 12. Құрлықта, теңізде немесе әуе кемелерінде Радиобайланыс жүйелерін, спутниктік қызметтерді және мультиплексті жүйелерді басқару. 13. Мәселелерді анықтау және шешу үшін кескіндер мен дыбыстарды жазу және өңдеу, хабар тарату, сигнал беру принциптері мен тәжірибесі туралы білімді қолдану. 14. Жабдықты авариялық жөндеуді орындау. 15. Жұмыс кестесіне сәйкес жұмыс жасаңыз. 16. Түсірілім техникасымен, жарық техникасымен және оптикалық аксессуарлармен жұмыс істеу. 17. Жабдықтың ақаулығын уақтылы анықтау және оларды жою үшін жедел шаралар қабылдау. 	

		<p>Білімдер:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Бейне кадрдың перспективасы. 2. Композиция және экспонетрия негіздері. 3. Жарықпен, Жарық жабдықтарымен жұмыс істеу негіздері. 4. Дыбыстық инженерия және дыбыс жазу негіздері. 5. Отандық және шетелдік озық операторлық жұмыс тәжірибесі. 6. Телевизиялық (интернет) бағдарламалар деңгейіне қойылатын талаптарды айқындайтын нормативтік құжаттар. 7. Сала ұйымдарының жұмыс істеуінің негізгі қағидаттары.
	Дағдыны тану мүмкіндігі:	-
Еңбек функциясы 2: Телебағдарламалар мен өзге де көрнекі туындылар өндірісін ұйымдастыру	Дағды 1: Трактілік репетициялар, түсірілімдер, оның ішінде тікелей эфир хабарларын өткізу үшін қажетті операторлық техникаға өтінім жасау	Машықтар:
		<ol style="list-style-type: none"> 1. Қызметтік құжаттармен жұмыс, Қажетті құжаттаманы ресімдеу. 2. Түсірілім техникасымен, жарық техникасымен және оптикалық аксессуарлармен жұмыс.
		Білімдер:
		<ol style="list-style-type: none"> 1. Түсіру және жарықтандыру техникасын пайдалану ережелері. 2. Теледидар бағдарламаларын құрудың техникалық құралдары. 3. Отандық және шетелдік озық операторлық жұмыс тәжірибесі. 4. Телевизиялық (интернет) бағдарламалар деңгейіне қойылатын талаптарды айқындайтын нормативтік құжаттар.
	Дағдыны тану мүмкіндігі:	-
Еңбек функциясы 2: Телебағдарламалар мен өзге де көрнекі туындылар өндірісін ұйымдастыру	Дағды 2: Әріптестермен бірге дубльдерді іріктеу және дайын бағдарламаларды тапсыру	Машықтар:
		<ol style="list-style-type: none"> 1. Экспозиция мен фокустық қашықтықты реттеңіз. 2. Дұрыс композицияны таңдау. 3. Материалды компьютерге тасымалдау.
		Білімдер:
		<ol style="list-style-type: none"> 1. Бейне кадрдың перспективасы. 2. Композиция және экспонетрия негіздері. 3. Сала ұйымдарының жұмыс істеуінің негізгі қағидаттары. 4. Телевизиялық (интернет) бағдарламалар деңгейіне қойылатын талаптарды айқындайтын нормативтік құжаттар.
	Дағдыны тану мүмкіндігі:	-
Еңбек функциясы 3: Жасалған материалдың дыбысы бойынша жұмыс	Дағды 1: Трактілік репетициялар, түсірілімдер, оның ішінде тікелей эфир хабарларын өткізу үшін қажетті радиотехникалық жабдыққа өтінім жасау	Машықтар:
		<ol style="list-style-type: none"> 1. Қызметтік құжаттармен жұмыс, Қажетті құжаттаманы ресімдеу 2. Дыбыс жазу техникасымен жұмыс
		Білімдер:
		<ol style="list-style-type: none"> 1. Жабдықты пайдалану принциптері мен ережелері. 2. Радиобағдарламалар деңгейіне қойылатын талаптарды айқындайтын нормативтік құжаттар.
	Дағдыны тану мүмкіндігі:	-
Еңбек функциясы 3: Жасалған материалдың дыбысы бойынша жұмыс	Дағды 2: Қажетті аппаратураның жарамдылығы мен жұмысқа қабілеттілігін бақылау және есеп беретін аппаратураның ақауы туралы бөлім және	Машықтар:
		<ol style="list-style-type: none"> 1. Дыбыс жазу техникасымен жұмыс. 2. Жабдықтың ақаулығын уақтылы анықтау және оларды жою үшін жедел шаралар қабылдау.

	техникалық қызмет басшысын уақтылы хабардар ету	Білімдер: 1. Жабдықты пайдалану принциптері мен ережелері. 2. Аудио Мазмұн деңгейіне қойылатын талаптарды анықтайтын нормативтік құжаттар.	
	Дағдыны тану мүмкіндігі:	-	
	Дағды 3: Дыбысты жазу немесе өңдеу	Машықтар: 1. Дыбыс жазу техникасымен жұмыс 2. Дыбысты жазу және өңдеу технологиясын қолдану 3. Жабдықтарды жазуға және эфирге беруге дайындау Білімдер: 1. Түсірілім және кейінгі дауыс беру технологиясы 2. Микрофондарды орналастыру ережелері 3. Жабдықты пайдалану принциптері мен ережелері 4. Дыбыс қасиеттері, үй-жайлардың, заттардың, аспаптардың акустикалық сипаттамалары 5. Еңбекті қорғау, өндірістік санитария және өрт қауіпсіздігі қағидалары	
	Дағдыны тану мүмкіндігі:	-	
	Дағды 4: Фонограмманың техникалық сапасын бақылау және өртүрлі дыбыстардың тепе теңдігін қамтамасыз ету	Машықтар: 1. Дыбыс жазу техникасымен жұмыс 2. Дыбысты жазу және өңдеу технологиясын қолдану 3. Техникалық құралдармен пайдалану (сандық және аналогтық) Білімдер: 1. Түсірілім және кейінгі дауыс беру технологиясы 2. Микрофондарды орналастыру ережелері 3. Жабдықты пайдалану принциптері мен ережелері 4. Дыбыс қасиеттері, үй-жайлардың, заттардың, аспаптардың акустикалық сипаттамалары	
	Дағдыны тану мүмкіндігі:	-	
	Дағды 5: Дыбыс режиссерінің экспликациясына сәйкес дыбыс деңгейін бақылау (микширлеу)	Машықтар: 1. Дыбыс жазу техникасымен жұмыс. 2. Жазу және өңдеу, дыбыс сапасын бағалау. Білімдер: 1. Түсірілім және кейінгі дауыс беру технологиясы 2. Микрофондарды орналастыру ережелері 3. Жабдықты пайдалану принциптері мен ережелері 4. Дыбыс қасиеттері, үй-жайлардың, заттардың, аспаптардың акустикалық сипаттамалары	
	Дағдыны тану мүмкіндігі:	-	
	Еңбек функциясы 4: Операторлық техниканың көмегімен қойылым бағдарламаларын дайындау мен құрудың Өндірістік процесін жүзеге асыру	Дағды 1: Өріптестермен бірлесіп режиссерлік сценарийлерді (экспликацияларды) әзірлеу	Машықтар: 1. Экспозиция мен фокустық қашықтықты реттеңіз 2. Кадр композициясының әдістерін және жарық шешімін қолданыңыз 3. Эпизодтың семантикалық және пластикалық мазмұнын түсіну 4. Қажетті көркемдік әсерлерге қол жеткізу үшін техникалық құралдарды пайдалану 5. Көрерменге режиссердің негізгі ойы мен сюжеттің жалпы атмосферасын жеткізу үшін техникалық құралдарды пайдалану

		Білімдер: 1. Бейне кадрдың перспективасы. 2. Түсіру жабдықтарын пайдалану принциптері мен ережелері. 3. Дыбыстық инженерия және дыбыс жазу негіздері. 4. Композиция және экспонетрия негіздері. 5. Телевизиялық (интернет) бағдарламалар деңгейіне қойылатын талаптарды айқындайтын нормативтік құжаттар.
	Дағдыны тану мүмкіндігі:	-
Еңбек функциясы 5: Студияны тікелей эфирге немесе бейне инженерлермен бірге жазуға дайындау	Дағды 1: Көмекші операторлық Жабдықты пайдалануды қажет ететін көріністерді анықтау, көріністерді көрнекі түсіндіруді таңдау	Машықтар: 1. Жақтау композициясының әдістерін және жарық шешімін қолданыңыз. 2. Түсірілім техникасымен, жарық техникасымен және оптикалық аксессуарлармен, радиотехникалық жабдықтармен жұмыс. 3. Қажетті камералардың орналасу орындарын анықтау. 4. Экспозиция мен фокустық қашықтықты реттеңіз. 5. Қоюшы-оператор болып жұмыс істеу.
		Білімдер: 1. Қоюшы-оператордың функциялары 2. Фотокомпозиция негіздері. 3. Бейне кадрдың перспективасы. 4. Композиция және экспонетрия негіздері. 5. Жарықпен, Жарық жабдықтарымен жұмыс істеу негіздері.
	Дағдыны тану мүмкіндігі:	-
	Дағды 2: Дыбыстық дизайн тұжырымдамасын әзірлеу, дыбысты өңдеу, дыбыс сапасын бақылау, фонограмманың техникалық сапасы	Машықтар: 1. Дыбысты жазу және өңдеу технологиясын қолдану. 2. Техникалық құралдармен жұмыс істеу (сандық және аналогтық).
		Білімдер: 1. Дыбыс қасиеттері, әртүрлі бөлмелердің, заттардың, аспаптардың акустикалық сипаттамалары. 2. Дыбыстық инженерия және дыбыс жазу негіздері. 3. Түсірілім және кейінгі дауыс беру технологиясы.
Дағдыны тану мүмкіндігі:	-	
Жеке құзыреттерге қойылатын талаптар:	Жауапкершілік Бастамашылық тиімділік еңбекқорлық Жақын көру	
Техникалық регламенттер мен ұлттық стандарттардың тізімі:		
СБШ -нің ішіндегі басқа кәсіптермен байланыс:	СБШ-нің деңгейі:	Кәсіптің атауы:
	7	Хабар тарату режиссері
	7	Теледидар режиссері

4-ші тарау. Кәсіптік стандарттың техникалық деректері

12. Мемлекеттік органның атауы:
13. Әзірлеуге қатысатын ұйымдар (кәсіпорындар):
ЖШС «Оркен Медиа»
Жоба жетекшісі:
Айдарханова С.А.
E-mail: saule-aidarkhanova@mail.ru
Телефон нөмірі: +7 (777) 384 25 93
14. Кәсіптік біліктілік жөніндегі салалық кеңес:

15. Кәсіптік біліктілік жөніндегі ұлттық орган: 23.02.2024 ж.
16. «Атамекен» Қазақстан Республикасының Ұлттық кәсіпкерлер палатасы: -
17. Нұсқа нөмірі және шығарылған жылы: версия 2, 2022 ж.
18. Болжалды қайта қарау күні: -